

BR. 144

OBAVEŠTENJE ODELJENJA ZA INOSTRANSTVO OPERATIVNOG ŠTABA VRHOVNE KOMANDE VERMAHTA OD 15. SEPTEMBRA 1944. OFICIRU ZA VEZU ODELJENJA ZA INOSTRANSTVO U VEZI DEZERTIRANJA U DOMOBRANSKIM JEDINICAMA NDH¹

Primljen

od: LdN 15. 9. 22,55

STROGO POVERLJIVO

TELEGRAM br. 18

SSD

WFSt/V. O. Odelj. za inostranstvo

Na osnovu telefonskog razgovora majora Tevaga,² teleprintermom ponavljamo u nastavku telegram vazduhoplovnog izaslanika Zagreb str. pov. 213/44 od 12. i 13. 9.:³

1.) Dezertiranje pripadnika hrvatskih oružanih snaga ustanicima, u zadnje vreme se znatno pojačalo. Računa se u prvoj dekadi septembra na 4000 do 4500 ljudi i to ne kao pojedinci, već kao formacijske jedinice.⁴ Vazduhoplovni školski puk iz Petrovaradina je kao celina, sa oko 400 oficira, podoficira i vojnika, prešao neprijatelju. Preduzete su protumere. Slični pokušaji u Sarajevu, gde je, međutim, uspelo samo dvadesetorici oficirskih pripravnika da dezertiraju. U izvesnom broju slučajeva su izdajnički oficiri prisiljavali verno ljudstvo da prebegne. Na hrvatskoj strani ove pojave se povezuju sa raspuštenim oficirskim sastavom. Stvarni razlog biće u paničnom strahu što ga je izazvao Titov poziv da će onaj ko se ne bude do 15. 9. dobrovoljno javio biti izveden pred partizanski sud.⁵ Sa strane hrvatskog vojnog rukovod-

¹ Snimak telegrama (pisanog na mašini) u AVII, NAV-T-77, r. 883, s. 1301. Na margini telegrama, u rubrici »Primedbe Stanice za ekspediciju« dopisani su rukom podaci: »Preko V.O. par. Beru (Behre) LdN posle razgovora sa majorom... iz Odeljenja za inostranstvo 15. 9. 1944. u 23.00 časak«. Redakcija je s tri tačke označila izostavljeni deo teksta (nečitko ime majora).

² Tewaag. Bio je na službi u Vrhovnoj komandi Vermahta. Redakcija nije magla da ustanovi njegovo ime (vidi Volf Kajlig, nd., registar br. 46, str. 1).

³ Redakcija ne raspolaže tim dokumentom.

⁴ Potpunije o tim jedinicama vidi dok. br. 127; tom IV, knj. 29, dok. br. 81, 145, 148 i 181.

⁵ Bliže o tome pozivu vrhovnog komandanta NOV i POJ Josipa Broza Tita za piredaju i prelaz u redove NOVJ do 15. septembra 1944.

stva zapažena ozbiljna nastojanja da se zaustavi daljnje osipanje.

2.) Na nemačkoj strani ceni se da broj dezertera iznosi oko 3500 ljudi. Broj od 4 — 4500, koji sam javio, zasnivao se na podacima sa hrvatske strane. Poneke grupe ljudstva su se već javile i vratile, što potvrđuje već rečenu pretpostavku da su povod za dezertiranje u prvom redu dali oficiri. Noću od 12. na 13. 9. dezertirala je u gradu Zagrebu sa položaja teška PA baterija, uključujući komandira, 2 oficira (oko 100 ljudi); komandant divizionu sa adutantom, vodom za vezu i vodom za instrumentalno izviđanje, koji su bili smešteni u blizini, priključili su im se. Teška oruđa su ostavili, 2 laka oruđa su oštetili.

WFSt/Odelj. za inostranstvo
II A 3, str. pov. br. 2352/44

6

BR. 132

**IZVEŠTAJ BORBENE GRUPE »FIŠER« OD 15. SEPTEMBRA
1944. KOMANDI GRUPE »ŠNEKENBURGER« O BROJNOM
STANJU I FORMACIJI POTCINJENIH JEDINICA¹**

POVERLJIVO

Hitno — Telegram Br. 520 15. 9. 44. 11.25 čas.

Grupi »Šnekenburger«!op. odelj.²

Ratna formacija

A) BORBENA GRUPA »BRANDENBURG«³

3 bataljona po 300 vojnika, ukupno oko 1100

pripadnika neprijateljskih jedinica, vidi tom IV, knj. 29, dok. br. 56, 99 i 146.

⁰ Nečitak potpis.

¹ Snimak overenog telegrama (pisanog na teleprinteru) iu AVII, NAV-T-314, ir. 32, s. 100—3.

² Bobrena grupa »Fdšer« pryobitno je bila potčdnijena Operativnom štabu »Aulefo«, a potom Grupi¹ »Šnekenburger« (vidi dok. br. 124 i 125).

³ To je 2. puk »Brandenburg«. Bliže o njegovom rasporedu vidi AVII, NAV-T-314, r. 32, s. 108.